

ב"ה

פרשת חיי שרה

'קפיצת הדרך' בדרך חזרה מחרן

¹על הפסוק "ואבא היום" מפרש רש"י: "היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ".

ולכאורה "לא עביד הקב"ה ניסא למגנא" ומהו ההכרח בנס מיוחד דקפיצת הארץ?

ואין לתרץ שההכרח בקפיצת הארץ הוא כדי למהר את נישואי יצחק ורבקה תיכף ומיד שנעשית בת שלש שנים, וראויה לביאה, אף שעדיין אינה ראויה להריון - כי [נוסף לכך שמטעם זה היה צריך להיות הנס דקפיצת הדרך גם בשובו מחרן לחברון, הרי] אברהם לא היה יכול לסמוך על הנס (אין סומכין על הנס²), ובמילא, היה צריך להקדים לשלוח את אליעזר כמה וכמה ימים לפני זה, בהתאם לזמן ההליכה מחברון לחרן ("מהלך שבעה עשר יום", כדאיתא בפרקי דרבי אליעזר³), הלוך ושוב (שלושים וארבעה יום), ועוד משך זמן לעשיית השידוך!

...ועוד: גם לאחר חזירתן (של אליעזר ורבקה) לפועל המתין יצחק עוד עשר שנה עד שתהא בת שלש עשרה שנה וראויה להריון, ואם כן מה היה הצורך ל"קפיצת הארץ" בכדי שהדרך לא יקח זמן של שבעה עשר יום?!

...ועל כרחק צריך לומר שהסיבה לקפיצת הדרך היא - הצלחתו של אליעזר עבד אברהם, איש מוצלח, מצד העילוי ד"עבדי אבות", אבל, על פי זה היה צריך להיות הנס דקפיצת הדרך גם בדרכו חזרה, מחרן לחברון?!

¹ כד, מב.

² ראה פסחים טז, ב. ובכ"מ.

³ פרק טז.

[ואף שלבן ובתואל לא ידעו מזה, ובמילא, אין שום תועלת בדבר בנוגע להסכמה לשידוך - הרי זה קשור, כאמור, עם עצם הצלחתו של אליעזר עבד אברהם].

וכאן באים לענין כללי - כיצד נגשים לפתור ולתרוץ קושיה:

כאשר מתעוררת שאלה חזקה, היינו, שישנו הכרח חזק לומר באופן מסויים - הרי, המחשבה הראשונה בנסיון לתרוץ שאלה זו, היא, אולי כן הוא באמת...!

ובנדון דידן: אם אכן סיבת קפיצת הדרך היא הצלחתו של אליעזר, שאז ישנו הכרח חזק שהנס דקפיצת הדרך יהיה גם בדרכו חזרה - הרי, המחשבה הראשונה בזה היא, אולי היה כן באמת, שקפצה הארץ גם בדרכו חזרה! ומה שרש"י אינו כותב זה בפירוש - יש לומר, בפשטות, שמכיון שהזכיר שקפצה לו הארץ בהליכתו לשם, אינו צריך לכפול זה גם בנוגע לדרך חזרה, דזיל בטר טעמא (על דרך שאין צורך לחזור ולספר אודות הנס דירידת המן - נס שנמשך ארבעים שנה - עוד הפעם ועוד הפעם) (אלא אם כן ניתוסף פרט חדש כבפרשת בהעלותך⁴, בקשר עם ירידת השלל כו')).

ויש להוסיף, שמפורש כן בפרקי דרבי אליעזר - "בשש שעות ביום יצא העבד מחרן . . . נקפצה הארץ לפניו, ובשלוש שעות בא לחברון לעת תפלת המנחה".

וכמו כן מפורש בתרגום יונתן בן עוזיאל על אתר - "והיכמא דאתקטעא ליה ארחא במיזליה לפדן ארם, היכדין אתקטעא ליה במיתביה, דביומא חד אזיל וביומא חד תב". (וכמו שקפצה לו הדרך בהלכו לפדן ארם, כך קפצה לו הדרך בחזרה, שביום אחד הלך וביום אחד חזר)

קטע משיחת ש"פ ויצא, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשמ"ז ח"א ע' 583.

⁴ י"א, ד ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה